

ВСТУП 7

**1. ЯК ВИВЧАЮТЬ
ТА ВІДТВОРЮЮТЬ
ДАВНЮ ІСТОРІЮ**
14

Археологія в системі наук про первісність — 15. Роль етнографії у відтворенні історії первісності — 28. Функції теоретичної археології — 39. Література — 42.

**2. ПОЧАТОК ІСТО-
РІЇ. ВИНИКНЕННЯ
ЛЮДИНИ ТА ЇЇ
РОЗСЕЛЕННЯ
НА ЗЕМНІЙ КУЛІ**
44

Періодизація історії Землі — 45. Виникнення людини — 47. Проблема неандертальців. Завершення антропогенезу — 57. Література — 64.

**3. ДАВНІ МИСЛИВ-
ЦІ НА ТЕРИТОРІЇ
УКРАЇНИ**
66

Поява найдавніших людей — 67. Привласнювальна діяльність як перший спосіб господарювання — 70. Криза мисливства — 78. Подальші перспективи привласнювального господарства — 84. Література — 88.

**4. ВІД ПРИВЛАС-
НЮВАЛЬНОГО
ДО ВІДТВОРЮ-
ВАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА**
90

Неолітична революція — 91. Передумови виникнення відтворювального господарства — 96. Передньоазійський осередок виникнення землеробства та скотарства — 98. Наслідки неолітичної революції — 103. Перші землероби й скотарі на території України — 105. Література — 109.

**5. КУЛЬТУРИ ДАВ-
НІХ ЗЕМЛЕРОБІВ
ТА СКОТАРІВ**
110

Доба енеоліту: нові зрушення — 111. Трипільська культура — 114. Скотарі степової смуги — 126. Література — 134.

**6. ЗАРОДЖЕННЯ
ЦИВІЛІЗАЦІЙ
У СВІТІ
136**

Цивілізація — новий щабель у розвитку людства — 137. Вождівство як перехідна ланка від первісності до цивілізації — 139. Передумови цивілізаційного процесу — 144. Перші цивілізації — 147. Література — 154.

**7. СИНПОЛІТИЧНІ
ПЕРВІСНІ
СУСПІЛЬСТВА
ДОБИ БРОНЗИ
156**

Активізація скотарства: причини й наслідки — 157. Тенденції розвитку населення Лісостепу — 162. Мінливість господарських систем степового населення — 169. Література — 180.

**8. ПЕРШІ ОЗНАКИ
РАННЬОКЛАСО-
ВОГО
СУСПІЛЬСТВА
182**

Доба заліза: нова ситуація — 183. Кіммерійці та довоколишне населення — 186. Скіфи — 189. Література — 198.

**9. СПЕЦИФІКА
ПЕРВІСНОЇ
КУЛЬТУРИ
200**

Поняття культури — 201. Семіотична властивість речей — 203. Своєрідність первісного мислення — 207. Еволюція художньої творчості — 211. Локальні особливості первісної культури — 217. Література — 225.